

KAM SEGA NEMŠKI RASIZEM

Nemci očitno nimajo prav dosti skrbi s svojim gospodarstvom, saj se z dosti večjo vnemo ukvarjajo s problemi, ki so dandanes drugim narodom deveta skrb. Da bi „očistili“ svoj narod, obešajo na veliki zvon vprašanje rasizma in pri tem zaidejo časih v take nezmislne paradokse, da mora človeka posiliti smeh, če bere knjige o tem vprašanju, ki jih je čedalje več. In v boj za čistost rase so vpletli tudi pomembne znanstvenike, ki so prisegli na Hitlerjev režim.

Eden takih mož je znani profesor Ludwig Schemann. Pred leti je napisal temeljito razpravo o Gobineauju in njegovi doktrini o neenakosti človeških ras. S tem je napravil nedvomno veliko uslugo Francozom, ki takega kritičnega dela o svojem veleumu še niso imeli, pa tudi Nemcem, ki so Gobineaujeve nauke prenesli nase, da so postali eden izmed temeljev Hitlerjeve Nemčije. Nedavno pa je izdal drobno knjižico „Deutsche Klassiker über die Rassenfrage“, ki je najzgovornejši dokaz, kam privede za lase v politiko privlečena znanost.

To delo naj bi bilo nekakšen dokaz, da so vsi veliki Nemci prisegli na pangermanstvo in sovražili tujce, zlasti Žide. Takega dokaza potrebuje današnja Nemčija in profesor Schemann ga je moral priskrbeti. Hitler pravi, da mora tudi „znanost plačati svoj delež prerojeni Nemčiji“. In — Schemann ga je plačal.

In kakšne ljudi je proglasil za rasiste! Kant je po njegovem „Erzvater“ rasistične doktrine, ker prvi loči v svojih spisih, kjer govori o rasi, narod (Nation, gens) od drhali (Pöbel, vulgus). Herder naj bi bil nemški Gobineau. Fichte je slabo začel, toda nesreče, ki so zadele Prusijo, so ga izpametovale. V svojih „Pogovorih o nemškem narodu“ je že popoln rasist. Tudi Luther je tipičen zastopnik rase, ki je nagnal celoten nemški narod v boj proti Rimu in njegovi nadvladi v Evropi. Žal je ostal sredi poti in ustanovil samo „nemško krščanstvo“ brez prave veličine. Tudi Schopenhauer je napravil podobno napako. Trdil je, da je bela rasa edina ustvarila civilizacijo, vredno svojega imena. Bolj kakor kdo drug je širil ideje rase in evgenike. Schemann gleda v njem predhodnika rasne higijene, ki je že predvideval skopljenje manjvrednih ljudi. Manjkalo mu je le poguma in logike v njegovem protižidovskem boju. Zelo je obsojal židovsko sveto pismo, tisto pomilovanja vredno sliko, ki jo je napravilo iz stvarstva, in pomanjkanje vere v neumrljivost duše „v tej žalostni knjigi“. In vendar je, joj, zagovarjal mešane zakone med Nemci in Židi. Tega mu Schemann ne more odpustiti.

Zelo pa je Schemann zadovoljen z Goethejem, zlasti v njegovih znanstvenih spisih. Seveda najde slabe strani tudi pri njem. Najbolj ga bôde njegovo oboževanje antike, posebno grške. Toda v tej zmoti Goethe ni blodil do smrti. Po Schemannovem zatrdilu se je Goethe v zadnjih letih odrekel helenizmu in postal stoddstoten Nemec. Le škoda, da Schemann te trditve ni dokazal z Goethejevimi citati.

Tudi Schiller je po Schemannu tipičen rasist. Njegov „Viljem Tell“ je rasistična drama. Seveda tudi Schiller ni bil zmeraj tak. Časih je zapadel v krivoverstvo. Na primer takrat, ko menda misli, da sta Cezar in Tacit prinesla Germanom višjo civilizacijo.

Ogenj in žveplo bruha Schemann na Lessinga, ki je zagrešil „Natana Modrega“. Kako je mogel storiti nekaj takega? Schemann da takoj otipljiv dokaz. V njegovih žilah je tekla *slovanska* kri. Nič čudnega, da so zato njegovi pojmi tako uborni in njegove doktrine tako absurdne. Rasa je bila v njegovih očeh „mrtva reč“. „Vzgoja človeškega rodu“ pa je morda najslabše, kar je napisal. V njej je še dosti povprečnejši zgodovinar kakor Bossuet. Oba sta štela med narode bodočnosti žide in kristjane. To pa po Schemannovih principih ne more biti res.

Nietzsche je imel tudi svoje svetle trenutke. Njegovo poveličevanje „svetlasega plemena“ priča, da je podzavestno čutil pomembnost rase. Sicer je zagovarjal Gobineauja, toda kaj pomaga, ko sam ni bil pravi Nemec. Kakor v Lessingovih žilah, tako se je pretakal tudi v njegovih „nečisti val slovanske krvi.“ Nietzsche je bolj Poljak kakor Nemec. In — ali more priti iz Varšave sploh kaj dobrega? Kako je potem mogoče, da štejejo Nietzscheja, ki je bil slab Nemec in povprečen rasist, med velike filozofe in presnavljalce človeškega rodu?

Vsakdo ve, da je imel kancelar Bismarck med svojimi predniki več Slovanov kakor Lessing in Nietzsche skupaj. Zato ga Schemann noče preveč hvaliti. Obžaluje samo, da železni kancelar ni utegnil brati Gobineaujevih teorij, ker bi postal potem nedvomno drugačen. Schemann najbrž ni bral trditve nekega drugega zgodovinarja, ki pravi, da je bil Bismarck zato velik Nemec, ker je bil Slovan, da je bil Disraeli zato velik Anglež, ker je bil Žid, da sta bila Bonaparte in Gambetta zato velika Francoza, ker sta bila Italijana. Sploh Schemann ni bral ničesar, kar mu ni šlo v račun.

In Schemann najbrž še ni nikoli studiral, v kakšnih krajih so se rodili veliki možje. Če bi bil to storil, bi bil najbrž uvidel, da je bilo med njimi velik odstotek takih, ki so bili rojeni v krajih, kjer se več narodov zliva, ali pa, da so imeli med svojimi predniki precejšnje število tujerodcev. Najbrž bi tudi odkril, da so dali prav Židje, ki jih po vzoru svojega velikega voditelja tako sovraži, relativno dosti več velemož na vseh področjih umskega udejstvovanja kakor na primer — Nemci.

Čeprav so Židje najbolj mešana rasa na svetu.

B. R.

KNJIŽEVNA POROČILA

LJUDSKA POVEST. — IVAN MOLEK: VELIKO MRAVLJIŠČE. Povest iz življenja in trpljenja slovenskih delavcev v Ameriki. Izdala Cankarjeva družba v Ljubljani. 1934.

Slovenci smo razkropljeni po vsem svetu. Skoraj ena tretjina nas je izven Jugoslavije. V Italiji, Avstriji, na Madjarskem, v Franciji, Nemčiji, Belgiji, Holandski in celo v daljni Ameriki, Avstraliji in Afriki — povsod je raztresen naš rod. V Italiji, Avstriji in Madjarski živi skupno, na svoji zemlji, drugje pa je razkropljen po širnih ozemljih, po rudnikih, farmah, tovarnah, brez prave skupnosti, daleč od rodne zemlje, obsojen, da ustvarja za tujce, obsojen na smrt že v drugem rodu.

Najbolj so Slovenci v tujini organizirani v Severni Ameriki, v U. S. A., kjer so si postavili svoje narodne domove, ustvarili lastne kulturne, politične, pod-